

int
000754
1
20

INFO - SCOOP

Van de redactie

kap R.C. de Jong

De frequentie waarin ons blad u bereikt is weliswaar afgenomen maar dit wordt naar onze mening met dit nummer door zijn uitgebreidheid in elk geval gecompenseerd. In dit nummer treft u een overzicht aan van de gebeurtenissen in het voormalig Joegoslavië gedurende de periode juni 1993 tot en met december 1993. In komende nummers gaan wij hier mee verder.

Zo kunt u in ons geplande nummer eind mei/ begin juni het kwartaaloverzicht van het eerste kwartaal van 1994 aantreffen. Daarnaast hebben wij in de rubriek "op de korrel" een artikel over de 2S1 opgenomen.

RECTIFICATIE

kap R.C. de Jong

In bijlage 1 van nummer 19 is een fout ingeslopen. Hoewel slechts één van onze lezers dit ook opviel is het van belang te weten dat in de overzichtskaart het verticaal gearceerde gebied staat voor het Bosnisch-Kroatisch/ Moslim gebied zonder nadere scheiding en niet, zoals vermeld, Bosnisch-Kroatisch gebied. In de legenda was dit onjuist vermeld. Onze excuses hiervoor.

In dit nummer:

Van de redactie	pagina 2
Rectificatie	pagina 2
Gebeurtenissen in het voormalig Joegoslavië	pagina 3
Update Joegoslavië	pagina 12
Op de korrel; de 2S1	pagina 13

GEBEURTENISSEN IN HET VOORMALIG "JOEGOSLAVIË"

van juni t/m december 1993

- EEN SAMENVATTING -

101 MIDCie
sectie Joegoslavië

Tint v Eunen, Owi de Waart
Sgt Eilander, Sld Høngens

INLEIDING

Vanaf juni 1993 zijn er verschillende vredesbesprekingen geweest in Kroatië en Bosnië-Herzegowina. Voor Kroatië was dit i.v.m. de verlenging van het VN-mandaat en voor Bosnië-Herzegowina om het gebied over de drie strijdende partijen verdelen. Dit alles heeft geresulteerd in verlenging van het VN-mandaat t/m maart 1994 maar niet in een oplossing voor Bosnië-Herzegowina.

In deze twee gebieden worden vaak bestanden/staakt 't vuren afgekondigd die nooit lang stand houden. In de overige gebieden is het op enkele kleine conflicten na politiek gezien rustig.

In deze samenvatting worden de afzonderlijke republieken van het voormalig "Joegoslavië" chronologisch in de tijd behandeld. De situatie in Bosnië-Herzegowina zal door zijn complexiteit uitvoeriger worden beschreven en worden opgedeeld in een gedeelte politiek en militair. Tenslotte worden de activiteiten van de ECCM en de VN weergegeven. Deze samenvatting bestaat uit de volgende indeling:

- 1) Inleiding
- 2) Republieken
- 3) Bosnië-Herzegowina
- 4) Verenigde Naties/Europese Unie.

REPUBLIEKEN van het voormalig "Joegoslavië"

SERVIË

Resultaat van het handelsembargo is dat de economische situatie in Servië erg slecht is. Inflatie, werkeloosheid en schaarste aan goederen maken het er voor de Serviërs niet gemakkelijker op. De president van Servië, Milošević, probeert er dan ook alles aan te doen

om de VN ervan te overtuigen dat ze het embargo moeten beëindigen.

SEPTEMBER: De wet op het staatsburgerschap wordt mogelijk veranderd, hierin moet een ieder een soort van loyaliteit aan het Servische gezag ondertekenen, anders wordt men het staatsburgerschap ontzegd. Dit met de achterliggende gedachte om de etnische Albanese meerderheid (Kosovo) op te ruimen.

NOVEMBER: De sancties tegen Servië zullen langzaam worden opgeheven, als ze meewerken aan de vredesregelingen in Bosnië zoals die in het Frans-Duitse plan (zie Bosnië-Herzegowina politiek) zijn gegeven.

DECEMBER: Op 19 december waren er parlementsverkiezingen, waarbij de partij van president Milošević heeft gewonnen, maar geen absolute meerderheid heeft behaald.

Voor een algemene vredesoplossing in voormalig Joegoslavië zal Servië concessies moeten doen. Dit is een belangrijke voorwaarde voor overleg in Brussel op 22 dec. tussen de strijdende partijen.

KOSOVO

AUGUSTUS: De regering van Kosovo (voornamelijk bestaande uit Serven) verklaart dat bij de burgerbevolking steeds meer de gedachte "vereniging van

Kosovo met Albanië" aan invloed wint. De Serven onderschatten deze gedachte niet en proberen de etnisch-albanese meerderheid met geweld te onderdrukken. De Albanezen vrezen verder dat hun staatsburgerschap wordt afgepakt als de voorstellen tot een verandering in het staatsburgerschap doorgaat in Servië, want dan moet een ieder loyaliteit verklaren aan het Servisch bewind.

VOJVODINA

Geen bijzonderheden over deze periode te melden.

KROATIË ALGEMEEN

JUNI: In de Servische Republiek Krajina is een referendum gehouden, waarbij 98% voor unificatie met de Bosnisch/Servische Republiek (Bosnië-Herzegovina) is.

Op 30 juni loopt het VN-mandaat af, dit mag volgens de Kroaten alleen worden verlengd als de door Serviërs bezette gebieden (de Krajina) aan Kroatië worden teruggegeven.

JULI: Het VN-mandaat wordt met 3 maanden verlengd.

De Serviërs ontduiken het handelsembargo in Unpa-Oost.

Op 16 juli wordt er een akkoord in Erdut bereikt over demilitarisering van het gebied Unpa-Zuid (brug/vliegveld/dam).

AUGUSTUS: Op 4 augustus worden de onderhandelingen over de Erdut-akkoorden voortgezet.

De Kroatische regering wordt van meerdere kanten onder druk gezet om zijn troepen uit Bosnië te halen.

SEPTEMBER:

Op 30 september loopt het VN-mandaat af. De roep van het Kroatische parlement wordt steeds groter om dit mandaat niet te verlengen, als de VN niet met harde acties komt om de Krajina tot Kroatisch grondgebied te maken. VN-troepen moeten anders Kroatië verlaten wat ook nadelig is voor VN-troepen in Bosnië-Herzegovina.

Elementen van Franse en Canadese VN-bataljons houden toezicht in de Krajina.

Kroatië stelt de volgende eis als de VN haar mandaat wil verlengen: de VN moet nu werk gaan maken van de ontwapening van de Serven.

Op de brug bij Maslenica (Unpa-Zuid) zijn civiele trucks waargenomen met VN-emblemen waarvan de herkomst niet bekend is. Is er misleiding in het spel?

In het kader van de onderhandelingen tussen Kroaten en Moslims (in samenhang met de situatie in Bosnië-Herzegovina) worden Ploce en Neum als haven-steden aan de Moslims toegekend. Hierbij wordt Ploce op lease-basis gegeven.

OKTOBER:

Het VN-mandaat wordt met 6 maanden verlengd, waarbij wordt overwogen om het mandaat te splitsen in 3 delen t.w.: Kroatië/Bosnië-Herzegovina/Macedonië.

Sancties tegen Servië blijven gehandhaafd, totdat een eventueel vredesplan tussen Kroatië en Servië is geregeld.

De VN moet de Serven sneller demilitariseren anders is het einde van de VN in Kroatië in zicht.

Het Kroatisch parlement stemt in met een voorstel van de VN voor het instellen van 2 bufferzones bij Unpa-Zuid, t.w.:

- a) Zemunik - Miranje
- b) Drnis - PERUCA-dam.

EEG-bemiddelaar Owen wil in een nieuw vredesproces de Krajina autonomie geven.

NOVEMBER:

De Krajina moet een integraal deel van Kroatië blijven. Dit blijkt uit een geheim overleg in Oslo (Noorwegen) tussen Kroaten en RSK (strijdkrachten van de Krajina). Door dit standpunt van Kroatië mislukken ook deze onderhandelingen.

DECEMBER:

Op 12 december zijn er in de Krajina verkiezingen gehouden, waarbij de burgemeester Milan Babić geen meerderheid heeft behaald, hierdoor vinden herverkiezingen plaats in januari 1994. Babić is een voorstander van een hereniging van de Servische gebieden met een "Groot Servië".

Er is een kerstbestand gesloten tussen Kroatische- en Krajina-Servische strijdkrachten dat één maand stand heeft gehouden.

UNPA'S/SERVISCHE KRAJINA

De Kroatische Serven in de Krajina zijn er zich van bewust, dat alleen de aanwezigheid van VN-militairen, het Kroatische leger ervan weerhoudt de Krajina met geweld weer onder het gezag van de regering in Zagreb te brengen.

JULI:

In Unpa-Zuid worden de brug bij Maslenica en het vliegveld bij Zemunik heropend. De Serviërs reageren hierop door de brug, het

vliegveld en de dam bij Peruca te beschieten met artillerie. Naar aanleiding hiervan wordt een ultimatum (1 aug) gesteld waarop het Kroatische leger zich terug moet trekken uit het gebied bij de brug en het vliegveld, en dat de Servische strijdkrachten hun zware wapens inleveren.

AUGUSTUS:

Het ultimatum van 1 aug in Unpa-Zuid is niet gehaald, daardoor zijn de beschietingen door blijven gaan, met als gevolg dat de pontonbrug bij Maslenica deels is gezonken.

Kroatië hoopt op een VN-optreden om de rust in Unpa-Zuid te herstellen zodat de Maslenica-brug bewaard blijft voor de verbinding van het noordelijke met het zuidelijke deel van Kroatië. De HV onderneemt geen terugtrekkende acties en wil zich duidelijker met de zaak gaan bemoeien.

SEPTEMBER:

De HV beschiet enkele Servische dorpen in Unpa-Zuid, hierop wordt door de Servische strijdkrachten hetzelfde gedaan als vergelding.

In Unpa-Zuid en West zijn militaire inspanningen, als troepen verplaatsing en concentratie, van de HV geconstateerd.

OKTOBER:

Kroatië eist van de VN om op te treden in met name Unpa-Zuid, hierbij moeten de Servische Kroaten worden ontwapend voor eind november.

NOVEMBER:

In Unpa-West heerst een gespannen toestand vanwege mobilisatie van Kroatische eenheden.

In Unpa-Zuid is de brug bij Maslenica weer berijdbaar voor voertuigen.

In Unpa-Noord en Oost vinden na lange tijd weer enkele beschietingen met artillerie en mortieren plaats.

DECEMBER: Het ingestelde kerstbestand wordt redelijk nageleefd, waardoor het in de UNPA's over het algemeen rustig is.

MACEDONIË

In deze republiek is er tot en met oktober een constant spanningsveld aanwezig geweest.

JUNI: Om de expansiedrift van Servië te voorkomen worden er 300 US-militairen aan het Nordbat (700 man) toegevoegd.

Met Griekenland zijn er problemen over het voeren van de naam Macedonië, aangezien een provincie in Griekenland dezelfde naam draagt. Deze Griekse provincie grenst in het noorden aan de republiek Macedonië.

SEPTEMBER: Er wordt een nieuwe reiswet ingevoerd. Iedere reiziger moet voorzien zijn van een visum en identiteitskaart. Hiermee probeert men de zwarte handel en Albanese immigratie aan banden te leggen.

NOVEMBER: Een verdere economische crisis beïnvloedt de etnische tegenstellingen, bij een eventuele escalatie van de spanningen kunnen ook buurlanden (in)direct bij het conflict betrokken raken.

Er vindt veel publiciteit plaats over de bedreigingen van Servische minderheden, dit houdt misschien verband met de komende verkiezingen in Servië van 19 december a.s..

MONTENEGRO

AUGUSTUS: Er heerst een groeiende onvrede onder de leidende personen over de ondergeschikte status t.o.v. Servië.

Meldingen komen binnen over toenemende spanningen in het grensgebied tussen Montenegro en Servië.

SLOVENIË

Geen bijzonderheden over deze periode te melden.

BOSNIË-HERZEGOWINA

BOSNIE HERZEGOWINA POLITIEK

JULI: Het vredesplan Vance/Owen (verdeling in 9 regio's en een gebied Sarajevo onder totalitair gezag) is definitief mislukt.

SEPTEMBER: Het vredesplan Owen/Stoltenberg voor een 3-deling mislukt.
redenen:

- * Servië en Kroatië zijn voor.
- * Moslims zijn tegen vanwege de ongunstige ligging van het gebied en infrastructuur.

De onderhandelingen tussen de drie partijen worden voortgezet onder toezicht van vredesonderhandelaar Owen.

OKTOBER: De onderhandelingen onder leiding van Owen zijn stopgezet.

Er wordt een nieuw plan Owen/Stoltenberg geopperd: "algemene benadering" van het conflict van de gehele BALKAN.

- * Servië en Kroatië zijn alleen voor als Moslims onvoorwaardelijk akkoord gaan voor 15 oktober.

Er is een nieuwe Bosnische premier: Silajdzic. Hiervoor was hij minister van Buitenlandse zaken.

Onderhandelaar Owen maakt een nieuw plan: uiteenvallen Bosnië-Herzegovina in 3 delen, waarbij de Moslims één samenhangend gebied krijgen.

NOVEMBER:

Een herzien vredesplan (vervolg op plan Owen) wordt door Frankrijk en Duitsland gemaakt: de Bosnische Serven zullen extra gebied moeten afstaan aan de Moslims in ruil voor opheffing van de sancties tegen de republiek Servië.

- * De Bosnisch Servische leider Karadzic is voor inleveren van 5% van zijn gebied in ruil voor Sarajevo.
- * De Kroaten zijn voor als de republiek Kroatië wordt erkend door de Federale Republiek Joegoslavië.
- * Bosnische (Moslim) premier Silajdzic noemt het plan een afleidings-manoeuvre.

Nieuwe besprekingen tussen de strijdende partijen staan gepland vanaf 29 november in Genève.

DECEMBER:

De onderhandelingen in Genève leveren een eerste resultaat op. De VN-konvooien mogen onvoorwaardelijk gebruik maken van de snelste route.

- * Kroatische president Tudjman gaat akkoord.
- * Bosnische president Izetbegovic noemt minimum voorwaarden.

- * Servische leider Karadzic weigert meer land af te staan.

Een nieuw discussiepunt is een doorgaande verbinding (corridor) van de Moslims naar de zee.

Een kerstbestand is in voorbereiding tussen bevelhebbers van de Kroatische (HVO) en de Moslimstrijdkrachten (BiH).

In Banja Luka schijnt een nieuwe brandhaard te ontstaan, door het schrikbewind dat de Serviërs voeren tegen de Moslims. Op 29 december werden 3 moslims doodgeschoten bij een huisuitzetting.

BOSNIË-HERZEGOWINA MILITAIR

De gevechten tussen de drie bevolkingsgroepen in Bosnie-Herzegovina verlopen nog steeds uiterst warrig. De gevechten worden gekenmerkt door een groot aantal kleine conflicten, waaraan zowel reguliere strijdkrachten als allerlei gewapende plaatselijke milities en burgers deelnemen.

BIHAC

JULI:

Een HVO-brigade die samen met het Moslimkorps tegen de Bosnische Serviërs streed trekt zich terug naar Zepce om meer steun te geven in de strijd tegen de Moslims.

AUGUSTUS:

Er zijn verplaatsingen van Bosnisch Servische eenheden waargenomen richting BIHAC-pocket.

OKTOBER:

Er is een confrontatie gaaude tussen Abdic en Izetbegovic, waarbij delen van het Moslim(regerings)leger (BiH V-Korps) overlopen en Abdic-aanhanger worden.

Het regeringsleger probeert de situatie onder controle te

krijgen door Abdic's bolwerk Velika Kladusa te ontsluiten.

NOVEMBER: Het regeringsleger wordt in de BIHAC-pocket gebonden door Abdic-aanhangers en het Bosnisch Servische leger (VRS). Beide krijgen steun van de HVO.

Abdic krijgt steeds meer overlopers van het regeringsleger. Het regeringsleger kent een slechte motivatie, dit in tegenstelling tot de Abdic-aanhangers die goed gemotiveerd zijn.

DECEMBER: Abdic blijft aan de winnende hand zonder een overwinning te forceren.

POSAVINA EN OLOVO-DOBOJ CORRIDOR

JUNI: De Bosnische Serven proberen de POSAVINA-corridor (noord van Tuzla) te verbreden.

In Tuzla wordt een voedselkonvooi aangehouden en geplunderd door de Kroaten.

In Zepce vindt aansluiting plaats van de HVO-eenheden bij de VRS. Hierdoor dreigt een moslim-enclave te ontstaan bij Maglaj.

JULI: Begin juli is de POSAVINA-corridor op sommige plaatsen slechts 2-4 km breed. Door de inzet van zwaardere wapens (o.a. raketten) wordt de corridor tot circa 10 km verbreed.

De Serven proberen een tweede corridor (zuid van Tuzla) te vormen. Deze moet komen te liggen tussen de plaatsen: Zvornik-Kladanj-Olovo-Ribnica-Zavidovici-Maglaj.

Bij de OLOVO-corridor is er een samenwerking van de Bosnische Serven met de

Bosnische Kroaten waargenomen.

AUGUSTUS: De Moslimcommandant verklaart chemische strijdmiddelen (chloorgas) te gebruiken bij de POSAVINA-corridor, als de Bosnische Serven niet stoppen met aanvallen bij de OLOVO-corridor.

Door de Moslims is mogelijk later in de maand chemische munitie gebruikt bij POSAVINA-corridor.

Rond 10-14 augustus zijn er ca. 60 Servische heli's gezien en tevens troepenverplaatsingen geconstateerd die mogelijk duiden op een nieuwe poging om de OLOVO-corridor te openen.

SEPTEMBER: Bosnische Serven sturen nieuwe versterkingen naar Brcko en Celic (POSAVINA-corridor). Zepce is ondertussen weer volledig in handen van de HVO.

OKTOBER: Het westelijk deel van de OLOVO-corridor blijft in handen van de Moslims, zodat de Bosnische Serven nog steeds geen tweede corridor hebben.

NOVEMBER: Vares valt in handen van het Moslim regeringsleger (BIH). Deze actie was mogelijk een vergelding voor de eerdere vernietiging van het moslimdorp Stupni Do door de HVO.

De Serven openen een nieuwe aanval om alsnog de OLOVO-corridor tot stand te brengen en krijgt steun van de HVO.

De Bosnische Serven hebben de Moslims omsingeld bij Doboj-Maglaj. Hierdoor is de zgn. MAGLAJ-pocket een definitief feit.

SAFE AREAS OOST-BOSNIË-HERZEGOWINA

JUNI: Gorazde wordt nu totaal omsingeld door Bosnisch Servische strijdkrachten.

NOVEMBER: Er vinden verhoogde activiteiten plaats bij Srebrenica en Gorazde. Hierbij wordt Srebrenica door de VRS flink beschoten en gedeeltelijk verwoest. Dit is mede mogelijk geweest doordat de VRS de gedemilitariseerde zone waren binnengetrokken.

SARAJEVO

JUNI: Er vinden zware beschietingen plaats en er wordt een roadblock door de VRS ingesteld.

JULI: De VRS beschiet de Moslims rond het IGMAN-gebergte (zw van Sarajevo).

Het BJELASNICA en IGMAN-gebergte vallen dan ook in Servische handen.

De beide gebergten worden overgenomen door Franse VN-troepen (ca. 250 man).

AUGUSTUS: Veel troepenverplaatsingen van de VRS en Moslims worden waargenomen rond het IGMAN-gebergte.

SEPTEMBER: De toestand in de stad is zeer slecht. De VN-voedseltransporten zijn niet voldoende. De VRS en Moslims versterken hun posities rondom VN-gebied en schenden dit. Aan het einde van de maand herneemt de VRS haar posities op het IGMAN-gebergte.

OKTOBER: Tijdelijk verplaatsen de gevechten tussen de Bosnische Serviërs en het (moslim)regeringsleger zich naar het noorden van de stad.

NOVEMBER: De Bosnische Serven proberen de corridor tussen Pale

en Sarajevo te verbreden en beletten het VN-personeel om het IGMAN-gebergte te controleren.

MOSTAR

JULI: Het westelijk gedeelte van de stad is in handen van de Kroaten (HVO), die mogelijk steun krijgen van 2 brigades van het reguliere leger (HV).

AUGUSTUS: HVO oefent zware beschietingen uit op moslimstadsdeelte (oost). De VN-konvoeien worden echter wel toegelaten.

DECEMBER: Moslims proberen met geweld Mostar als open verbinding naar zee in handen te krijgen.

CENTRAAL BOSNIË-HERZEGOWINA

JUNI: De Moslims is er alles aan gelegen om het gebied Novi Travnik-Busovaca-Zenica-Kakanj in handen te krijgen. Hiermee slaan ze een bres in het HVO-gebied en beheersen ze de weg van Sarajevo naar Banja Luca. Daarom wordt er een aanval gedaan op Vitez.

De Kroaten en Serven proberen gezamenlijk de Moslima aanval tegen te gaan.

JULI: I.v.m. de OLOVO-corridor zijn er gevechten tussen Moslims en Kroaten in de lijn Maglaj-Zepce-Kiseljak.

Het uiteindelijke doel van de Moslims (mochten de vredesbesprekingen mislukken) is het creëren van de verbinding Zenica-Visoko-Konjic-Jablanica-Mostar.

AUGUSTUS: Veel HVO-ers rond Kiseljak deserteren.

Er wordt door geen van beide partijen succes geboekt.

SEPTEMBER: De strijd concentreert zich rond Gornji_Vakuf en Vitez.

Het gebied zuid van Vitez komt weer langzaam onder HVO controle.

De Moslims slaan hard terug met een grootscheepse aanval. De route van Banja Luca naar Sarajevo is nu onder de hoede van de Moslims, die steeds meer gebied in handen krijgen.

NOVEMBER: De HVO voert nieuwe strijdkrachten en (HV) materiaal aan bij Gornji_Vakuf en Prozor.

DECEMBER: Troepenverplaatsing van de Moslims richting Kiseljak en Vitez.

VERENIGDE NATIES/EUROPESE UNIE

ECMM

Ook de EG wilde een afvaardiging naar voormalig Joegoslavië sturen om te bemiddelen. In augustus 1991 is de status van de ECMM van kracht geworden.

De ECMM staat voor European Community Monitor Mission en bestaat uit waarnemers en bemiddelaars met militaire ervaring. In de ECMM zijn naast de 12 EG-landen ook de CVSE-leden (Conferentie Veiligheid en Samenwerking Europa) Canada, Zweden, Polen, en Tjechië vertegenwoordigd.

In 1993 bestond de taak uit het regelen van:

- * (wekelijkse) ontmoetingen tussen Kroatische en Servische Rode-Kruiswerkers
- * patrouille langs bedreigde dorpen en controle van geruchten
- * hot lines tussen vijandelijke commandanten
- * ondersteunen Rode Kruis bij lospraten en ruilen krijgsgevangenen en burgers

- * toezicht op binnenhalen van de oogst tussen de linies.

De ECMM wordt vooral tegengewerkt van Servische kant en hun bewegingsvrijheid is dan ook zeer beperkt in de Krajina en Servisch-Bosnië. Veel monitors verlaten het strijdgebied gefrustreerd en verbitterd.

VERENIGDE NATIES VN-INCIDENTEN

Vanaf juli 1993 geeft het aantal incidenten een oplopende tendens weer. In de periode oktober 1992 - oktober 1993 zijn er 900 incidenten voorgevallen waarbij VN-personeel betrokken was. In de maanden september, oktober 1993 ging het om 171 incidenten, terwijl deze periode in 1992 slechts 4 incidenten telde. De meeste incidenten spelen zich af in Centraal Bosnië en Unpa-Zuid. Er zijn verschillende oorzaken te geven voor de toename van het geweld:

- * intensieve gevechten tussen de strijdende partijen
- * verhoogde criminele activiteiten door diverse bendes en legergroeperingen
- * wanhopige pogingen van de bevolking om zich zo goed mogelijk op winter voor te bereiden.

NEDERLANDSE VN-MILITAIREN

SEPTEMBER: Bij een konvooi rijdende in Gornji_Vakuf vindt een inslag plaats van een mortiergranaat. Hierbij vallen geen gewonden.

OKTOBER: Eén militair wordt gedood als zijn vtg op een mijn rijdt, twee anderen raken gewond. Zeven anderen raken op 25/10 gewond als hun transport in Novi_Travnik in beschietingen tussen Moslims en Bosnische Kroaten terecht komt. In Vitez en Unpa-Zuid worden vijf militairen beroofd van voertuig en eigendommen en twee van hun pers. eigendommen.

NOVEMBER: Bij de A-cie van het NL-Tbat vindt een mortierinslag

plaats, waarbij geen gewonden vallen. Een sergeant majoor wordt geraakt door een sluipschutter, als een konvooi Gornji-Vakuf passeert.

DECEMBER: Bij de A-cie van het NL-Tbat sloegen in één week zeven mortiergranaten in. Er vielen geen gewonden. Wel viel er één dode toen bij de wisseling van de wacht een UZI "spontaan" afging.

ERNSTIGE INCIDENTEN

Vanaf september 1993 neemt het aantal beschietingen op witte VN-voertuigen toe, ook worden er steeds meer voertuigen staande gehouden, gecontroleerd/doorzocht en in veel gevallen zelfs ontvreemd. Sommige van deze voertuigen worden later terug gezien als militair vervoermiddel van de strijdende partijen.

SEPTEMBER: Deense militair raakt gewond door sluipschutter in Sarajevo, een Belgische militair raakt licht gewond door kogels in logement.

Er vallen enkele gewonden bij het ontploffen van mijnen, hierbij was geen opzet in het spel.

U verkleden zich als Britse VN-bat militairen.

Er vindt een reeks gerichte beschietingen op VN-voertuigen plaats.

OKTOBER: Een Brits begeleidings-bataljon doodt twee Kroaten (HVO) die een NL-Tbat konvooi hebben beschoten.

Veel overvallen op VN-personeel en materieel door alle strijdende partijen, die tevens enkele voertuigen in beslag nemen. Ook UNHCR-voertuigen zijn het doelwit.

NOVEMBER: Moslims schilderen veel van hun voertuigen wit, die

DECEMBER:

daarmee moeten lijken op VN-voertuigen.

Een mijnexplosie kost een Spaanse kapitein het leven en een Belgische militair vindt de dood door een gewerschot bij een check-point.

Vooral het Britse wachtpersoneel en de VN-patrouillevoertuigen zijn doelwit van beschietingen.

Op 22 december zijn Canadezen in hun observatiepost gegijzeld door een Bosnische Serviër als reactie op de dood van een andere Bosnische Serviër door een moslim sluipschutter. Een waarschuwing van de Serviër in de vorm van een "nep-executie". Niemand raakte gewond!

UPDATE JOEGOSLAVIË

Tint. van Eunen
d.d. 29-04-1994

Moslim-Kroatische federatie

De vorige update Joegoslavië behandelde hoofdzakelijk het akkoord over een federatie tussen de Bosnische Kroaten en Moslims. De bekrachtiging van dit akkoord door de parlementen van de Bosnische Kroaten en de Moslims hebben inmiddels eind maart plaatsgevonden. Vrijwel unaniem werd de benodigde grondwet voor deze nieuwe federatie goedgekeurd door beide partijen.

De partijen zijn het tevens eens geworden over een gezamenlijk legercommando, in afwachting van een federaal leger.

Servische Krajina

Een ander belangrijk akkoord werd 30 maart getekend tussen afgevaardigden van de Krajina en de republiek Kroatië. Onder leiding van de Russische gezant Tsjoerkin is er een akkoord getekend waarin o.a. zijn opgenomen:

- een staakt het vuren, in te gaan op 4 april;
- onder toezicht plaatsen dan wel terugtrekken tot 20 km van de frontlinie van zware wapens;
- terugtrekking van infanterie-eenheden.

VN-mandaat Voormalig Joegoslavië

Op 1 april werd unaniem de VN-resolutie aangenomen waarmee het mandaat van de VN-vredesmacht met 6 maanden is verlengd. Er zullen ± 3.500 extra VN-militairen naar Bosnië gaan in plaats de aangevraagde 8.500.

Onder deze 3.500 bevinden zich ook 2.700 Turkse militairen. De Turken kwamen in eerste instantie niet in aanmerking omdat ze in de joegoslavische geschiedenis een belangrijke rol (Ottomaanse Rijk) hebben gespeeld. Doordat de andere lidstaten geen nieuwe troepen be-

schikbaar wilden stellen is er toch maar ingestemd met de komst van de Turken.

In het voormalige Joegoslavië heeft UNPROFOR 31.334 soldaten en waarnemers, waarvan 14.433 in Bosnië, 14.594 in Kroatië en 1.048 in Macedonië.

Gorazde

Begin april zijn de Bosnische Serviërs de Moslim-enclave Gorazde binnengevallen. In eerste instantie werd door de VN weinig aandacht besteedt aan dit offensief ondanks de signalen van zowel vertegenwoordigers van humanitaire organisaties als ook door meldingen van VN-waarnemers. Toen de ernst van de situatie voor de VN duidelijk werd, overwoog men luchtaanvallen te gaan gebruiken om de VN-militairen in de enclave te beschermen. President Clinton van de Verenigde Staten heeft 8 april de VN een volmacht gegeven om de Amerikaanse luchtmacht in te zetten voor bescherming van VN-personeel.

Op zondag 10 april wordt de situatie voor de UNMO's in Gorazde dusdanig gevaarlijk dat er een verzoek om luchtsteun wordt ingediend bij de NAVO. De NAVO voert zondagavond de eerste luchtaanval uit op VRS-eenheden die de stad onder vuur nemen. Maandag 11 april is er opnieuw een luchtaanval nodig om de VRS-beschietingen te laten ophouden.

De Bosnische Serviërs halen op 14 april zware wapens terug uit wapenopslagplaatsen die onder toezicht van de VN zijn geplaatst. Ze doen dit volgens eigen zeggen om zich te beschermen tegen luchtaanvallen. Aan het eind van de dag worden de wapens weer ingeleverd.

Als wraak op de VN voor het uitvoeren van luchtaanvallen ontnamen de Bosnische Serviërs vele VN-militairen de vrijheid van bewegen en mocht er geen contact met de buitenwereld worden gehouden. De eerste VN-waarnemer die werd vermist is een Nederlandse luchtmacht-majoor uit de enclave Zepa. Er volgen

nog vele andere VN-militairen, op een gegeven moment ± 200 VN-militairen. Van de 290 UNMO's in Bosnië zijn er op 17 april 53 onder huisarrest geplaatst. Inmiddels zijn allen weer vrij in beweging.

In het weekeinde van 16 en 17 april heeft de NAVO op verzoek van generaal Rose en VN-gezant Akashi een mislukte poging tot een luchtaanval gedaan. Door slecht weer konden de Britse Sea Harriers hun doelen niet identificeren. Een van de toestellen werd zelfs neergeschoten. De piloot kon zich met de schietstoel in veiligheid brengen en kwam terecht in Moslimgebied.

Zondag 17 april is er een akkoord bereikt tussen enerzijds de VN-gezant Akashi en de Russische gezant Tsjoerkin en anderzijds de Bosnische Serviërs. De Bosnische Serviërs gaan daarin akkoord met een staakt het vuren, het terugtrekken van de VRS-eenheden in een eerste fase tot drie kilometer buiten Gorazde en daarna tot 20 km van het centrum en de stationering van VN-militairen in het gebied. De VN krijgt tevens de gelegenheid om zwaargewonden uit de stad te evacueren. De terugtrekking tot 3 km buiten het centrum van de stad diende op 24 april te zijn voltooid. De 20 km zone rond Gorazde dient op woensdag 27 april te zijn gerealiseerd.

Ondanks de afspraken van 17 april zijn VRS-tanks toch de stad binnengetrokken en namen onder andere het ziekenhuis van de stad onder vuur. Daarbij kwamen 10 mensen om het leven.

Inmiddels zijn de Bosnische Serviërs begonnen met de terugtrekking van de troepen uit Gorazde en kan de VN beginnen met de evacuatie van zwaargewonden. De VN is van plan 600 gewonden te evacueren naar ziekenhuizen in Italië, Finland en Denemarken. De toelating van humanitaire hulpgoederen ging maandag 25 april niet door.

Inmiddels zijn er sinds maandag 25 april 447 VN-militairen in Gorazde aanwezig. Ze zullen de komende

tijd een bufferzone gaan bemannen tussen de Bosnische Serviërs en de Moslims in de enclave.

De Bosnische Serviërs hebben inmiddels voldaan aan de eisen van het NAVO-ultimatum. De zware wapens zijn teruggetrokken tot buiten de 20 km-zone. De Pobjeda-munitiefabriek, een belangrijk doel van de Bosnische Serviërs in de enclave, blijkt veel schade te hebben opgelopen tijdens de beschietingen van de afgelopen periode maar is niet totaal verwoest.

Op de korrel:

122 mm gemechaniseerde houwitser M-1974 (2S1)

sgt R. Jacobs

In dit artikel zal de 122 mm gemechaniseerde houwitser M-1974 (industriële nummer: 2S1) behandeld worden.

De officiële benaming is SO-122 en de NAVO-aanduiding is M-1974 (naar het jaartal waarin de eerste openbare waarneming plaatsvond; de Poolse parade in juli 1974). In dit artikel zal verder de aanduiding 2S1 worden gebruikt.

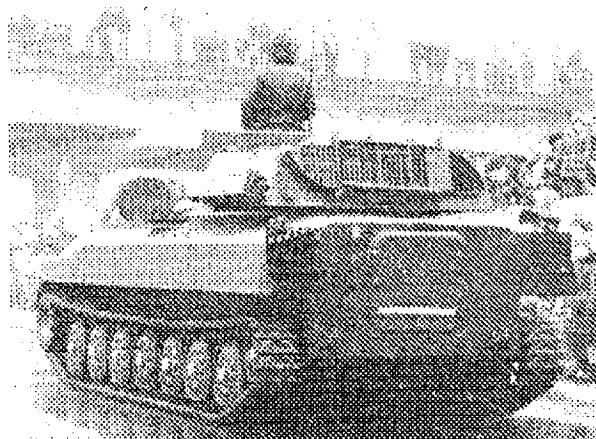
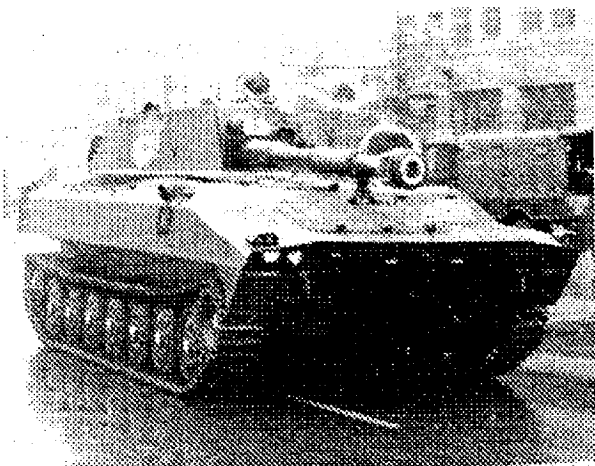
De 2S1 (Bijnaam 'GDVOZNIK') is in principe een D-30 (getrokken) houwitser dat voor zijn aandrijving veel componenten gemeen heeft met de MTLB (zie Info-Scoop nummer 12). De taak is het leveren van steun aan gevechtseenheden.

Naast de voormalige Warschaupact landen en landen als Angola, Irak, Algerije en Syrië is de 2S1 in gebruik bij verschillende strijdgroepen in het voormalig Joegoslavië: VJ (Serven), HV (Kroaten), HVO (Bosnische Kroaten) en VRS (Bosnische Serven).

Ontwikkeling

De 2S1 werd in 1971 in gebruik genomen en in juli 1974 tijdens een Poolse parade voor het eerst waargenomen. Hoewel de voormalige Sowjet-Unie geen productiecijfers heeft vrij gegeven wordt geschat dat meer dan 10.000

stuks van deze gemechaniseerde houwitser zijn geproduceerd.

Achterzijde M-1974

Beschrijving

De geheel gelaste romp is verdeeld in drie compartimenten: één voor de bestuurder links voor, het gedeelte voor de motor rechts van de bestuurder en het torencompartiment aan de achterkant.

De bestuurder beschikt over een luik dat naar achter open klapt en een voor zijn zitpositie geplaatste voorruit. Verder heeft hij drie kijkers waarvan de middelste vervangen kan worden door een TVN-2B infra-rood nachtkijker.

Toegang tot het motorcompartiment heeft men via twee (één grote en één kleine) luiken. De uitlaat is voorop de rechter zijkant geplaatst. De gelaste toren heeft schuin aflopende voor-, en zijkant(en) en in dit compartiment zit de commandant links, de schutter voor en tevens iets onder hem en de lader aan de rechterzijde. Op de 360° draaibare koepel van de commandant zijn drie kijkers en een infra-rood zoeklicht gemonteerd.

Het luik van de lader opent naar voren en ook hij (de lader) beschikt over een (draaibare) kijker. Verder is er nog een toegangsdeur aan de achterzijde van de romp met in het midden een schietpoort.

De hoofdbewapening van de 2S1 bestaat uit een aangepaste versie van de 122 mm getrokken houwitser D30. Deze heeft een half-automatisch verticaal bewegend wig-vormig afsluiterblok. Het afvuurmechanisme kan opnieuw

worden gespannen in het geval van een weigering.

Het kanon is uitgerust met rookafzuiger en mondingsrem en het wordt tijdens verplaatsingen aan de romp vastgeklemd. Deze sluiting is door de bestuurder van binnenuit te bedienen. Het laadmechanisme is zo uitgerust dat een hoge vuursnelheid onderhouden kan worden en bovendien kan het laden zelf tijdens iedere elevatie doorgang vinden.

Een maximale onafgebroken vuursnelheid van 5-8 sch/min is mogelijk met een maximum van 70 sch/min in het eerste uur, waarbij opgemerkt dient te worden dat er slechts een eigen voorraad voor 40 schoten aanwezig is.

Van de 40 stuks 122 mm projectielen zijn er doorgaans 32 stuks HE, 6 stuks rook en 2 stuks HEAT-FS. Hiervan worden er 16 stuks in stand-by positie links en rechts aan de zijkanten geplaatst, de overige 24 bevinden zich naast de positie van de lader. De lege hulzen worden naar buiten uitgeworpen.

Tijdens actie wordt normaal gesproken munitie van buitenaf aangevoerd waarbij één van de twee (extra) mensen buiten het voertuig met de bemanning in verbinding staat.

De wielophanging is nagenoeg gelijk aan die van de MTLB en bestaat uit een Christie loopwerk met 7 loopwielen en vooraandrijving. Een opmerkelijke eigenschap van de 2S1 is dat de wielophanging in hoogte verstelbaar is. Door de ruimtebesparende werking die hiervan uit-

gaat is dit met name van belang bij het transport door de lucht. Een ander, maar zeker niet minder belangrijk voordeel is dat door dit verstelbaar onderstel in het veld het profiel verkleind wordt. Waarneming en bestrijding door de tegenpartij worden hierdoor bemoeilijkt.

Standaard zijn 400 mm brede tracks gemonteerd. Wanneer men in sneeuw of moerassig gebied opereert kunnen deze worden vervangen door 670 mm brede exemplaren. Deze geven onder deze omstandigheden een betere tractie en een lagere gronddruk.

Tot slot behoren infra-rood lichten en een NBC-systeem tot de standaard uitrusting.

De 2S1 is volledig amfibisch waarbij de voortstuwing in het water geschiedt door middel van de tracks.

Varianten

Er zijn geen echte varianten van de 2S1, maar binnen de eigen eenheid zijn voertuigen in gebruik welke gebaseerd zijn op de 2S1. Deze voertuigen zijn niet meer voorzien van het 122 mm kanon.

Om samen met de 122 mm 2S1 en de zwaardere 152 mm M-1973 te opereren is de MTLBu serie ontwikkeld. Deze ACRV's (Artillery Command and Reconnaissance Vehicles) zijn gebaseerd op het chassis van de 2S1 maar zijn voorzien van een veel grotere opbouw.

Technische gegevens

Bemanning	4
Gewicht (gevechtssklaar)	15.700 kg
Lengte	7,26 m
Breedte	2,85 m
Hoogte	2,75 m
Bereik	500 km
Snelheid (op de weg)	60 km/h
(water)	4.5 km/h
Klimvermogen	60 %
Overschrijdingsvermogen	1,10 m
Bewapening	122 mm houwitser
Vuursnelheid	5 sch/min
Dracht (max)	15.300 m
(direct)	1.200 m
Pantser doorborend vermogen	460 mm